

A CSEMADOK

NAGYKÉRI-MILANOVCEI

HELYI SZERVEZETE

1949-1989

A CSEMADOK

MILANOVCE-i HELYI SZERVEZETÉNEK

40 éves

TEVÉKENYSÉGE

Bevezető

Születésnapot ünnepelünk, a negyvenediket. Ezt a jelentős évfordulót mi, nagykéri (milanovcei) CSEMADOK tagok méltóképpen kívánjuk megünnepelni. A Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Szövetségének megalakulását és ennek további tevékenységét elsősorban 1948 februárjának köszönhetjük, amikor a hatalom végleg a dolgozó nép kezébe került. Az indulás örvendetes, ugyanakkor nehéz volt. A Csemadok tagsága céljául tűzte ki a szocialista iparosítás támogatását, a mezőgazdaság kollektivizálását, valamint a szocialista kultúra ápolását.

Ezen követelményeknek mindenkor igyekeztünk helytállni. Nincsenek külön céljaink. Közös hazában, közös célért dolgozunk. A Csemadok-ban végzett munkánkkal is az egyetemes kultúrát akarjuk gazdagítani. Célunk volt és marad, hogy a népi hagyományok megérezésével, ápolásával olyan dolgokhoz nyúljunk, ami értékes és még megmenthette. Munkánknak mindig falunk kulturális színvonalának emelése volt a célja, képviselni minél több rendezvényen falunk Csemadok szervezetét és lakosságát.

Emlékfüzetünket születésnapi ajándéknak szántuk mindazoknak, akik ápolják és figyelemmel kísérik szervezetünk munkáját. Fogadják ezért szeretettel ezt az ajándékot, melyben képet nyújtunk a Csemadok nagykéri helyi szervezetének 40 évéről. 40 éves munka áll mögöttünk, számtalan sok kulturális rendezvény, társadalmi munka, melyet tagjaink a szabadidejükben valósítottak meg, s melyre méltón büszkék lehetünk.

Ez alkalmat megragadva köszönetet mondok minden tagunknak, akik bármilyen formában segítettek, vagy segítik szervezetünk munkáját. Kívánom, hogy ez a szorgalom, tenni akarás és szeretet falunk kulturális élete iránt még fokozódjon. Mindig legyenek olyan tette kész emberek, akik a kultúra és a CSEMADOK fáklyáját tovább viszik.

Szabó Dénes
a CSEMADOK helyi szervezetének
elnöke

40 év - tevékeny munka a kultúra területén

"Nem elég jóra vágyani,

a jót akarni kell!

És nem elég akarni:

de tenni, tenni kell"

(Váci Mihály)

1949. március 5-e a csehszlovákiai magyar nemzetiségű dolgozók életének jelentős évfordulója. E napon alakult meg a *Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Szövetsége*, a CSEMADOK. Az első közgyűléssel kezdetét vette hazánk magyarlakta vidékein a magyar nyelvű kulturális és népművelő munka. Megnyílt az út a nemzetiségi kérdés és ezen belül a csehszlovákiai magyarság kérdésének megoldásához. A Csemadok alakuló közgyűlésén fogalmazott dokumentumok alapján és a párt irányvonala szellemében fogja végezni munkáját. A megalakult Csemadok CSKP vezetésével a csehszlovákiai magyarok között olyan kulturális és népművelő munkát szándékozik kifejtetni, mely elősegíti nemzetünk és nemzetiségeink súrlódásmentes együttélését.

Visszatekintve az eltelt 40 évre tárgyilagosan értékeljük a megtett utat. Falunkban a Csemadok helyi szervezete 1949 tavaszán alakult meg. Az alapítók vállalták azt a felelősséget és egyben feladatot is, hogy a Csemadok alakuló közgyűlésén megfogalmazott dokumentumok alapján fogják végezni munkájukat. A még élő alapítók máig őrzik az első örömeiket, eredményeket, kudarcokat. Az előkészítő bizottság tagjai a következők voltak: Szládiček Miklós, Valaska Viktor, Csepédi István, Kazán József, Kianek József, Csebík Pál és Dojcsán József. Ezek a tagok, élén az első elnökkel Dojcsán Józseffel, megkezdték a nem könnyűnek ígérkező munkát. Az első lépés a lakosság beszerzése volt a Csemadok szervezetbe. 400 tagot számlálva elkezdte a helyi Csemadok tevékenységét. Később, amikor elkezdődött a falu kollektivizálása, sokan visszaléptek. Valami mást láttak a szervezet munkájában, küldetésében.

1949 őszén megnyílt községünkben az általános alapiskola 1.-5-ös magyar tagozata Trelaj Géza iskolaigazgató irányításával. A magyar nyelvű felső tagozat, ill. a polgári iskola első, második és harmadik osztálya megfelelő helység hiányában Komjáton nyílt meg Kucko Gyula pozbai tanító vezetésével. Ezeket követően a vezetőség kulturális vonalon is elkezdte munkáját.

1951 tavaszán a színjátszó csoport bemutatta az első színdarabot. A "*Ludas Matyi*" című darab óriási sikert aratott. A címszerepet *Szládicsek Miklós*, Döbrögi szerepét *Dobrotka László* alakította. További szereplők: *Szládicsek Miklósné*, *Hladky Tihamér*, *Száraz Valéria*, *Száraz Mária*, *Dobrotka Anasztázia* és *Száraz Elek*. Ezzel a bemutatóval felújult falunkban a színjátszó mozgalom.

Közben a vezetőségben változás történt, a tagság Lábai Eleket bízta meg az elnöki tisztséggel.

1952 őszén Szlovák Pál vezetésével megalakult az első vegyes táncsoport 12 taggal. Az első nyilvános fellépésükre 1953-ban került sor. Ezzel egyidőben a színjátszó csoport előadta a "*Csikós*" című népszínművét az alábbi szereplőkkel: *Dojcsán János*, *Dojcsán Ilona*, *Száraz Tibor*, *Banyár Vilmos*, *Javorcsík István*, *Szlovák Pál*.

1954-ben a színjátszó csoport újabb színdarabot mutatott be. Ez alkalommal Mikszáth Kálmán "*Noszthy fiú esete Tóth Marival*" című darab került színre *Szládicsek Miklós* és *Dojcsán Ottília* címszereplőkkel. További szereplők: *Kianek József*, *Labai Elek*, *Szlovák Pál*, *Dobrotka László*, *Dojcsán Gabriella* stb. A közönség Trelaj Gézáné rendezésében magas színvonalú előadást látott. 1954 tavaszán Bese községben, az első járási Csemadok ünnepélyen, fellépett a táncsoportunk is. Az őszi idényben színjátszóink előadásában a "*Kubo*" című vígjátékra került sor.

Ezt követően 1955-ben a sikeres színjátszók Móricz Zsigmond "*Úri - muri*" című darabját mutatták be a következő szereplőkkel: *Száraz Tibor*, *Dojcsán Ottília*, *Dobrotka László*, *Kianek Erzsébet*, *Banyár Imre*, *Szabó Dénes*, *Maly Mihály*, *Mali Béla*. Ezzel a színművel a csoport Tardoskedden is vendégszerepelt.

1956. januárjában újabb színdarab került a közönség elé. Nagy sikerrel mutatták be Móricz Zsigmond *"Légy jó mindhalálig"* című művét *Dojcsán Endre* főszereplésével. További szereplők: *Száráz Béla, Száráz Ferenc, Szabó Dénes, Mali Béla, Tóth Géza, Cseri Ilona, Kisucky Vendel, Kazán József, Szlovák Pál stb.* A darabot Rácz Béla tanító tanította be. Ebben az évben változás történt a Csemadok vezetőségében. Az elnöki tisztséget Szabó Dénes vette át.

A *"Zsuzsi"* című színdarabot lelkesedő közönségnek mutatták be. A címszerepet *Dojcsán Otília* alakította. További szereplők: *Száráz Ferenc, Mali Béla, Szőke Lídia, Szlovák Pál, Kisucky Vendel, Száráz István.* Ez év nyarán a falu lányából 12 tagú táncsoport alakult Hemerka Olga vezetésével, és szép sikerrel szerepelt a táncsoportok kerületi versenyén Léván.

Az 1957-es évet az öntevékeny színjátszók a *"Vadorzó felesége"* című drámával kezdik, melyet Mészáros Emília és Dávid Valéria tanított be a társulattal. Szereplők: *Száráz Tibor, Szabó Dénes, Dojcsán Otília, Bombic Mária, Szlovák Pál, Mali Mihály, Szőke Lídia, Mali Béla stb.* Május 19-én újabb színmű került bemutatásra *"Büszke páva"* címmel. A főszerepeket *Cseri Ilona, Száráz Ferenc és Száráz Tibor* alakították. A lelkes színjátszók szünet nélkül dolgoztak. December 29-én a *"Nyolc hold föld"* című darabban a harmadik bemutatójukat tartották ez évben. Szereplők: *Janyik Piroska, Száráz Béla, Bombic Mária, Száráz Ferenc, Mali Béla, Veres Ilona stb.* Ebben az évben folklór csoportunk részt vett a zselizi Országos Népművészeti Fesztiválon a *"Békearatás"* című kompozícióval.

Az 1958-as év is színdarab bemutatással kezdődött. Február 9-én adták elő a *"Manó"* című darabot. Falunkban háromszor játszották nagy sikerrel. Szereplők: *Kónya István, Száráz Mihály, Száráz Tibor, Cseri Ilona, Kazán József, Mali József, Száráz Béla, Szőke Lídia, Bombic Mária.* Ezt követően április 24-én a *"Botcsinálta doktor"* című színmű került színre *Banyár Vilmos, Dojcsán János, Dojcsán Endre, Janyik Piroska, Veres Ilona, Mali Pál és Bálint Pál* szereplőkkel. A JB vezetősége megbízást adott szervezetünknek a járási Csemadok-nap falunkban való megrendezésére. Az ünnepély sikeresen és sok szereplővel zajlott le.

1959-ben szokásunkhoz híven újabb színmű bemutatásával kezdjük az évet. Lovicsek Béla *"Húsz év után"* című darabját tizenöt alkalommal adták elő színjátszóink nagy közönségsikerrel. Szereplők: *Mali Béla, Bombic Mária, Janyik Pirooska, Száraz Béla, Szabó Dénes, Mali Mihály, Száraz Ferenc stb.* Az év áprilisában a táncsoport és az énekkar részt vett a járási dal - és táncünnepélyen, amely Besenyőn volt megrendezve május 31-én. Szeptemberben kultúrsoportjaink részt vettek a surányi aratóünnepélyen is. Szervezetünk ez évben méltóan ünnepelte a Csemadok megalakulásának 10. évfordulóját és rendezvényeit ennek jegyében tartotta.

1960-as év is színdarab bemutatásával kezdődött. A színjátszó csoport a *"Házasság"* című darabot március 6-án adta elő a helyi közönségnek. Ezzel a színművei megnyerték a színjátszók járási versenyét. A helyi szervezet június 14-én körzeti dal - és táncünnepélyt rendezett. Ez év őszén a színjátszók a *"Haragszik a pusztabíró"* című népszínművel lépnek fel otthon és a környező falvakban. Ebben a darabban az alábbiak szerepeltek: *Szabó Dénes, Száraz Pirooska, Kazán László, Bombic Mária stb.*

1961. május 14-én falunkban került megrendezésre a járási dal - és táncünnepély óriási sikerrel. Ebben az évben táncsoportunk sikeresen szerepelt Kosúton az országos dal - és táncünnepélyen Jandura R. és Csaplár tanítónak vezetésével.

1962-ben a színjátszó csoport a *"Bort, búzát, békességet"* című színművet mutatta be február 11-én. Ezzel a darabbal csoportunk a lévai kerületi versenyen második helyezést ért el. A színdarab szereplői: *Bombic Mária, Zatyko Ilona, Száraz Béla, Száraz Pirooska, Szabó Dénes, Kónya István, Szlovák Pál.*

1963-as évben szervezetünk igényes célt tűzött ki: beszervezni a fiatalságot a Csemadok kulturális munkájába. Ez sikerült is. A kéméndi Csemadok-napon már az ifjú tagokból álló táncsoport szerepelt nagy sikerrel. A színjátszók munkája tovább folyt. Az *"Úri dámák és huszárok"* című színművét mutatták be az alábbi szereplőkkel: *Bombic Mária, Szibilla Lenke, Palatyka Lenke, Szlovák Pál, Kisucky Ilona, Zatyko Ilona, Szabó Dénes, Gubó Ernő.*

1963. február 9-én volt megrendezve az első farsangi Csemadokból nagy sikerrel.

1954-ben ismét megtartottuk a Csemadok farsangi bálját, amely már gazdag kultúrműsorral volt színesítve. Ez évben a színjátszók a *"Baj van a szerelemmel"* című darabot mutatták be.

1965-ben változásokra került sor a szervezet vezetőségében. Az elnök Szabó Dénes és a pénztáros Száraz Ferenc továbbra is maradtak tisztségükben. A szervezet titkára Valaska Benedek lett. A vezetőségbe a további tagok lettek megválasztva: Szibilla László, Szibilla Lászlóné, Bocz István, Gróf György, Száraz István, Száraz Elek, Maly Árpád, Kazán László, Kazán József, Kisucky Mihály, Kisucky Vendel, Száraz Béla, Krizsan Pál, Szlovák Pál, Mali Béla, Mali Mihály, Dojcsán István.

A farsangi mulatságot rendezvényeink sorában a *"Kaviár"* című szindarab bemutatása követte, majd a *"Ki mit tud"* című vetélkedő került megrendezésre.

1966-ban sikerült megalakítani a férfi énekkart Simek Viktor vezetésével. A színjátszók *"Ha az asszonynál a gyepelő"* című darabot adták elő nemcsak idehaza, de Besenyőn, Nagycétényben és Nyitraacsehin is. A járási dal - és táncünnepélyen Kéménden első ízben szerepelt a 25 tagú férfi énekkar. Sikeres szereplése nagy visszhangra talált járásunkban, mivel a járás egyedüli énekkara volt.

Vezetőségünk szükségesnek tartotta egy szabadtéri színpad megépítését. E nemes akció megvalósítását a HNB és a helyi EFSZ nagyban elősegítette. A szabadtéri színpad július 1-én volt átadva rendeltetésének. Ebben az évben színjátszóink nagy közönségsikert arattak Szigligeti Ede *"A cigány"* című színművel. Szereplők: Mali Mihály, Mali Mária, Gróf György, Gróf Györgyné, Brezik Béla, Mali Béla, Bombic Mária, Szlovák Pál, Bocz István.

Az 1967-es év tervei kellő teret biztosítottak szervezetünk kulturális munkájának, és egyben lehetőséget biztosított a további kibontakozásra. A színjátszók tevékenysége tovább folytatódott a *"Cigány"* című darab hazai és vidéki előadásaival.

Ebben az évben alakult meg a szervezetünk mellett működő ifjúsági klub Béres Erzsébet tanítónő vezetésével. A nyári idény alatt első ízben szerepeltek falunkban a Magyar Rádió és Televízió szólistái: Ambrus Kyri, Poór Péter, Majláth Jenő és a Syrius együttes. Majd augusztus 19-én nagy sikerrel szerepelt a Rajkó zenekar. A járási dal - és táncünnepélyen szervezetünket az énekar és a táncsoport képviselte. Sikeres szereplésüket a JB vezetősége elismerő oklevéllel jutalmazta. Vezetőségünk a tagságot odaadó és aktív munkájáért magyarországi kirándulással jutalmazta.

1968-ban a Csemadok támogatásával megalakult a modern tánczenekar. A JB által megrendezett dalfesztiválon szervezetünket a népdal kategóriában Gróf György, a táncdal kategóriában Kántor Béla képviselték.

Június 8-án helyi szervezetünk a Magyar Rádió népdal énekeseit, Gál Gabriellát, Madarász Katalint és Bojtár Imrét látta vendégül. A helyi kultúrparkban léptek fel és teljes egészében meghódították a közönséget. A szabadtéri színpadon került sorra a dal - és táncünnepély és a nagyszabású aratóünnepségre is július 28-án, melyet az EFSZ vezetőségével karöltve rendeztünk.

1969-es év elején megrendeztük az *"Ismerd meg falud"* című előadást, amelyet falunk krónikása tartott. Majd jogi előadást tartott JUDr. Szirmák Imre. Ebben az évben színjátszóink a *"Lelenc"* című népszínművet mutatták be Cserman Mária, Mali Mihály, Szabó Ottilia, Gróf György, Bocz István, Csepedi Éva, Kovács Pál, Szabó József, Sztranyák Ottilia és Száraz Nándor szereplőkkel. Szövetségünk megalakulásának 20. évfordulójára rendezett járási és környékbeli dal - és táncünnepélyeken sokat szerepelt az énekarunk és a táncsoportunk. A nyári idény alatt magyarországi művészek szerepeltek falunkban. A helyi vezetőség meghívására Vámosi János, Zárai Márta és Toldi Mária lépett fel felejthetetlen sikerrel. Ezt követően a pozsonyi Ifjú Szívek szerepeltek nálunk. Ebben az évben a komáromi MATESZ társulata a *"Mirandolina"* című darabját mutatta be falunk közönségének.

1970 - Ez évben is megrendeztük a hagyományos farsangi bált. A Tavasz szél... járási népdalversenyen Gróf György és Csepédi Éva képviselték szervezetünket. Egész délutánt betöltő esztrád műsorunkkal falunkban és Zsérén szerepeltünk. Részt vettünk a szímői és a járási dal - és tánc-ünnepélyen is.

1971 - Tevékenységünk azt bizonyítja, hogy munkánk az előző évek sikereire alapult. A járási Tavasz szél... népdalversenyen Csepédi Éva, Kazán László és Gróf György szerepeltek. Nyáron ismét sor került a helyi Csemadok-nap megrendezésére. Ez évben fellépet falunkban a Csemadok KB mellett működő Szóttos Népművészeti Csoportja és az Ifjú Szívek. E csoportok színvonalas műsora maradandó élményt nyújtott a közönségnek.

1972 - Ebben az évben is a hagyományos farsangi mulatságot gazdag szórakoztató műsor tarkította. Nagy sikert aratott az újjá alakult citera zenekar, melynek Mali Béla, Kazán József, Száz Pál és Sztranyák Rudolf voltak a tagjai. A Csemadok JB községünkben rendezte meg a táncdalfesztivál elődöntőjét, szervezetünket Gróf Mária és Sztranyák Jolán képviselték. Színjátszó csoportunk március 19-én előadta a felújított "Cigány" című népszínművét. A Szivárvány nevet felvett táncsoportunk Szibilla Lászlóné vezetésével nagy sikerrel szerepelt a nyitrai járási dal - és táncünnepélyen valamint a környező falvakban.

1973-ban a helyi szervezet nagyszabású dal - és táncünnepélyt rendezett a tardoskeddi, zsérei, berencsi, cétényi csoportok részvételével, összesen 150 szereplővel. Táncsoportunk említésre méltó eredményt ért el szereplésével az eperjesi (prešovi) népi táncok fesztiválján.

1974 - Ebben az évben tevékenységünk a Csemadok megalakulásának 25. évfordulója jegyében folyt. Április 28-án színjátszóink Bárány Tamás "A fiam nem a lányom" című vígjátékot mutatták be, amely nagy közönségsikert aratott.

Szereplők: *Bocz István, Szládicssek Emerencia, Száraz Rozália, Száraz Sándor, Szlovák Pál, Machata Margit, Mali Mihály, Malý Zoltán, Mali Katalin*. A helyi dal - és táncünnepélyen június 21-én került sor. Decemberben fényképkiallítást rendeztünk a kultúrházban, amely bemutatta a helyi Csemadok 25 éves tevékeny és eredményes munkáját.

1975. március 2-án a színjátszó csoport Ján Chalupka "*A vén szerelmes*" című bohózatával lépett fel, melyet hazánk felszabadulásának 30. évfordulója jegyében mutatott be. A címszerepet *Mali Mihály* játszotta. Szerepeltek továbbá: *Száraz Rozália, Machata Margit, Malý Zoltán, Mali Katalin, Szládicssek Emerencia, Máté József és Gróf György*. Ezzel a bohózzal részt vettek a JB által rendezett amatőr színjátszók versenyén, ahol *Mali Mihály* megkapta a legjobb férfi alakítás és *Machata Margit* a legjobb női alakítás díját. Augusztus 10-én megtartottuk a hagyományos dal - és táncünnepélyt, melynek színvonalát emelték a tardoskeddi, berencsi, nagycétényi és a csehii kultúrcsoportok szereplése. Az előadott műsorokat a közönség nagy tapsal jutalmazta.

1976 - A hagyományos farsangi mulatságon *Karvai Sándor* és népi zenekara szolgáltatta a zenét. Az est kultúrműsorral volt tarkítva. A műsor kimagasló részeként adták elő a Szivárvány táncosai a Kék Duna keringőt, a közönség számára felejthetetlen élménnyel. Február 27-én író-olvasó találkozót rendeztünk *Zs. Nagy Lajos* és *Lovicsek Béla* írókkal. Színjátszó csoportunk új darabbal jelentkezett. *Tóth Miklós* "*Kutyaszorító*" című darabját nagy sikerrel adták elő falunkban négy alkalommal, s az amatőr színjátszók járási versenyén. *Szládicssek Emerencia* a nővér alakításáért itt megkapta a legjobb női alakítás díját. További szereplők: *Száraz Rozália, Mali Katalin, Malý Erzsébet, Machata Margit, Máté József, Malý Zoltán*.

1977 júliusában megrendezett helyi dal - és táncünnepélyt a környező falvak kultúrcsoportjainak fellépése tarkította, valamint a helyi tűzoltó szervezet fűvós zenekara. A december 11-én tartott évzáró taggyűlésen változások történtek a vezetőségben.

Szárász Pál elköltözése miatt Kovács Pál lett a szervezett titkára. Szárász Ferenc helyett, aki 1964 óta volt a pénztáros, Fiala Dénes lett megválasztva.

1978 - Az év elején a menyecskekórus megalakulásáról számolhattunk be. A Tavaszi szél... járási népdal versenyen mutatkoztak be először. A csoport Gyurcsék Ilona vezetésével alakult az alábbi alapító tagokkal: Böjtös Éva, Gróf Margit, Zatyko Magdolna, Bálint Valéria, Bób Gabriella, Vass Magdolna, Szládicsék Ilona, Szládicsék Lenke, Batora Adél, Szárász Teréz. Hazánk felszabadulásának 33. évfordulójára rendezett ünnepélyen csoportjaink színvonalas műsorral léptek fel. December 19-én a Csemadok KB képes hetilapja, a Hét munkatársaival rendeztünk beszélgetést. Varga János főszerkesztő és Ozsvald Árpád főszerkesztő - helyettes beszámoltak a lappal kapcsolatos munkájukról. Évzárógyűlésünkön részt vett Sidó Zoltán a Csemadok JB elnöke, aki felszólalásában méltatta a tagtoborzás és a Hét előfizetői növelésének jelentőségét.

1979 - A Csemadok ez évi tevékenységét az országos közgyűlés által kitűzött célok teljesítésére irányította, hogy ezáltal is méltóképpen ünnepeljük meg a Csemadok megalakulásának 30. évfordulóját. Ez évforduló jegyében zajlott június 24-én a hagyományos dal - és tánc-ünnepély. Ezen a nagyszabású rendezvényen részt vettek az ebéd, szalkai, kúrti, tardoskeddi, berencsi, pozbai és a helyi szervezet kultúrcsoportjai.

1980-ban szintén gazdag tevékenységre tekinthetünk vissza. A Szivárvány táncsoport Szibilla Lászlóné vezetésével szép eredményeket ért el. Sikeresen szerepeltek a nyitrai Csemadok JB által rendezett farsangi bálon, a berencsi Csemadok-napon és az Ipolyparti randevún Szalkán. Menyecskekórusunk szintén szereplésben és sikerekben gazdag évet zárt. E két kultúrcsoport közös műsort állított össze "Aratási szokások" címmel, mellyen szerepeltek a Tavaszi szél... kerületi döntőjén Léván és a járási aratási ünnepélyen Érsekújvárbán. Fellépésük nagy elismerést jelentett, mert ezáltal terjesztették falunk népi hagyományait.

1981 - ez az év mérföldköve lett falunk kulturális életének. Átadták rendeltetésének az új művelődési központot. Szervezetünk jelentős részt vállalt úgy a kultúrház építési munkálataiban, mint az átadási ünnepély alkalmával rendezett kultúrműsor összeállításában. E létesítmény lehetővé tette a nyári dal - és táncünnepély zökkenőmentes lebonyolítását a kedvezőtlen időjárás ellenére is. A június 7-én tartott rendezvényünkön a helyi csoportokon kívül részt vettek a berencsi, bényi, besenyei és a szalkai Csemadok kultúrcsoportjai. A Szivárvány táncsoport és az éneklőcsoport ebben az évben 9 alkalommal szerepelt a járási és a környékbeli rendezvényeken. Tagságunk létszáma az év folyamán 28 taggal gyarapodott és így túllépte a 300-at. Az 1981-es évzáró gyűlés rendhagyó volt, melyen részt vettek falunk vezetői is. A taggyűlést gazdag kultúrműsor követte, melyen a helyi csoportokon kívül fellépett a Magyarországról hozzánk érkezett kiskőrösi tánc - és folklórcsoport is.

Az 1982-es évet a hagyományos farsangi bál nyitotta meg. Az előző években megrendezett farsangi bállokhoz viszonyítva azonban nem volt hagyományos a környezet, mivel első alkalommal került megrendezésre az új kultúrházban.

Az év folyamán legaktívabban a menyecskekórus tevékenykedett. Nyolc alkalommal szerepelt különféle rendezvényeken és benevezett a Tavasz szél... versenysorozatába is. Járási szinten az éneklőcsoportok kategóriájában sikeresen szerepeltek és bekerültek a kerületi döntőbe. Szervezetünk a Csemadok JB-val együttműködve a járási győztesek részvételével gálaműsort rendezett a helyi kultúrházban. Éneklőcsoportunk ez alkalommal együtt lépett fel a szalkai, bényi, ebedi, kúrti, kéméndi, csúzi, tardoskeddi és a muzslai csoportokkal. Majd sikeresen szerepeltek a kerületi döntőn Ipolynyéken, ahol az ipolynyéki éneklőcsoport mögött a második helyen végeztek.

Ez az év a Szivárvány táncsoport fontos állomása. A táncsoport tagjai egy hosszú pályafutás és sok-sok sikeres szereplés után átadták helyüket a fiatalabb generációnak.

Még egy fontos eseményről nevezetes ez az év. Tavasszal megalakult a férfi éneklőcsoport 12 taggal. Alapító tagjai voltak: Szlovák Pál, Száraz Ferenc, Szabó Dénes, Mali Mihály, Kazán József, Valaska Benedek, Száraz István, Bocz István, Gróf György, Kovács Pál és Száraz Szilveszter. Az elő bemutatkozásuk a nyári dal - és táncünnepélyen volt, melyen a többi helyi csoportokon kívül részt vettek a szalkai, kúrti és az ebedi kultúr csoportok.

1983-ban rendezvényeink sorát a Csehszlovákiai Magyar Tanítók Központi Énekkarának fellépése nyitotta meg január 15-én. Az énekkart Vass Lajos magyarországi vendégkarnagy vezényelte. Az ének és zenemozgalom területén jelentős esemény helyszíne volt a helyi művelődési központ, amely egy verseny erejéig otthont adott a Melódia '83 elnevezésű táncdalversenynek. A versenyben sikeresen szerepelt a helyi Omikron zenekar, amely eljutott az országos döntőre Kassára.

Az 1983-as év a női éneklőcsoport működésében több változást hozott, a csoport új tagokkal bővült. A férfi éneklőcsoporttal és a tánc csoporttal sikeresen szerepeltek a nyitrai dal - és táncünnepélyen Kolonyban, valamint a szímői, berencsi, bodoki és a helyi Csemadok- napon. Nálunk a párkányi, szímői, szőgyéni, barti, berencsi és a tardoskeddi kultúr csoportok léptek fel a dal - és táncünnepélyen. Szervezetünket a járási dal - és tánc ünnepélyen Szőgyénben a menyecskekórus képviselte. Változások történtek szervezetünk vezetőségében is. Dojcsán István és Ficza Rozália időközben elköltözött falunkból és Bocz István kultúrtársunk végleg eltávozott az élők sorából. Helyükre az évzáró taggyűlésen a következő tagok voltak megválasztva: Gróf Tibor, Száraz Dénes, Száraz Mária.

1984-ben rendezvényeink a Csemadok megalakulásának 35. évfordulója jegyében zajlottak. Helyi szervezetünk erről az évfordulóról április 15-én emlékezett meg ünnepélyes nagygyűlés keretén belül. Az évforduló alkalmából a NF9 vezetőségi tagot részesített okleveles kitüntetésben több mint 25 éves aktív tevékenységükért, nem feledkezve meg a szervezet első elnökéről Dojcsán Józsefről sem.

A Csemadok JB-tól pedig a társas táncsoport, és a népi táncsoport, valamint két vezetőségi tag részesült okleveles elismerésben. Ez évforduló jegyében fényképkiállítást is rendeztünk, mellyel az eltelt 35 év tevékenységét ismertettük falunk lakosaival. A kiállítást a művelődési ház előcsarnokában állítottuk össze régi archív fényképekből.

A népművelés szakaszán is tevékenykedtünk. A szőlőtermesztők részére szakelőadást szerveztünk, melyet Korpás mérnök a fűri EFSZ ágazatvezetője tartott. Az előadás folytatása egy tanulmányi kirándulás volt szeptemberben a fűri szövetkezetbe. A résztvevők értékes információkat gyűjtöttek és megismerték a szőlő különböző fajtáit és annak művelési módjait. Kultúrcsoportjaink a helyi rendezvényeken kívül felléptek Szímón, Berencsen, Nyitracsehin, Szógyénben, Kolonyban és Érsekújvárbán. A dal - és táncünnepélyünkön szerepeltek a kürti, szímői, párkányi, kamocsai és a berencsi kultúrcsoportok.

1985-ben a Tavaszi szél... versenynek nemcsak éneklőcsoportjaink voltak aktív résztvevői, de helyi szervezetünk is. A területi döntő megszervezésére vezetőségünk kapott megbízást. Ezen a rendezvényen a lévai, komáromi és az érsekújvári járás legjobb csoportjai versengtek a továbbjutásért. Ez sikerült a menyecskekórusunknak is, így december 7-én részt vettek az országos döntőn Pozsonyban, ahol az előkelő 4. helyen végeztek. Éneklőcsoportjaink egy számukra szokatlan műfajjal is próbálkoztak, mégpedig kórusművek előadásával. A járási művelődési központ dolgozójának, Kazán Józsefnek a segítségével betanult kórusművekkel sikeresen szerepeltek az érsekújvári művelődési központban megrendezett járási versenyen. Az év folyamán tovább öregbítették hírnevüket a szógyéni, szímői, bodoki, berencsi, naszvadi és az érsekújvári fellépéseikkel. A helyi dal - és táncünnepélyen 5 vendégcsoport lépett fel: a naszvadi, berencsi, ebedi, párkányi és a szímői Csemadok csoportjai.

Az 1986-os év éneklőcsoportjainak tevékenységének egyik fontos állomása. A magyarországi Esztergom városától meghívást kaptak a Zenei világnap alkalmából rendezett nemzetiségi műsor estre, ezáltal lehetőséget kaptak nemzetközi szintű szereplésre. Műsorukkal elfogultság nélkül állíthatjuk, hogy méltón képviselték a csehszlovákiai magyar nemzetiséget.

Idehaza is sikeresen szerepeltek a környékbeli és a helyi rendezvényeken. A nyári dal - és táncünnepélyünkön kultúrcsoportjainkon kívül felléptek a berencsi, nagycétényi és a párkányi Kisbojtár és a Vasvirág táncsoportok és kultúrcsoportok. Ebben az évben újra részt vettünk a Melódia '86 táncdalverseny megszervezésében, melyre a helyi kultúrházban került sor. A középöntőbe falunk mindkét tánczenekara bekerült. A helyi könyvtár és a művelődési otthonnal közösen képkiállítást rendeztünk a falunkban 15 évvel ezelőtt működő pedagógus Simek Viktor festményeiből.

Az 1987-es év újabb sikereket jelentett szervezetünknek. A női, férfi és a vegyes énekescsoport a Tavasz szél... járási döntőjéből bejutott a területi döntőbe. Erre október 17-én került sor Bátorkeszin, ahol a komáromi, érsekújvári, valamint a dunaszerdahelyi járás legjobbjai mérték össze tudásukat. Itt vegyes éneklőcsoportunk aranykoszorús minősítést kapott és bejutott az országos döntőbe. Így a két évvel ezelőtt elért siker, amikor a menyecskéink jutottak a döntőbe, újra megismétlődött. A pozsonyi Szakszervezetek Házában megrendezett döntőn vegyes énekescsoportunk bronzkoszorús minősítést ért el. E rendezvényeken kívül szerepeltek még a berencsi és a kúrti alapszervezetek rendezvényein, valamint a járási aratási és békeünnepélyen. A dal - és táncünnepélyünkön részt vettek a helyi csoportok, a nagycétényi és a besenyői éneklőcsoportok és citerazenekarok, a párkányi Vasvirág táncsoport, Rajcsúros parasztszenekar, valamint a szímői kultúrcsoportok.

Szövetségünk életében fontos eseménynek számított az áprilisban tartott XIV. Országos Közgyűlés, valamint az ezt megelőző járási konferencia. Alapszervezetünket a járási konferencián Szibilla Lászlóné, Szabó Dénes, Valaska Benedek, Gróf György és Kovács Pál képviselték. Az országos közgyűlésen pedig Szabó Dénes vett részt. Szervezetünk taglétszáma ebben az évben túllépte a 400-at.

1988-ban ismét megrendeztük a hagyományos farsangi bált. Majd a női éneklőcsoport megalakulásának 10. évfordulójára emlékeztünk meg.

Ebből az alkalomból április 24-én ünnepi műsort rendeztünk, melyen okleveles elismerésben részesítettük a csoport volt és jelenlegi tagjait. Éneklőcsoportjaink és táncsoportunk az év folyamán részt vettek a nagycétényi, berencsi és a szímői Csemadok-napokon, a kürti szüreti ünnepségen és az érsekújvári aratási és békeünnepélyen. A magyar amatőr művészeti mozgalom szerves része lett a szlovákiai országos mozgalomnak. Ezt bizonyította éneklőcsoportjaink szereplése a pozsonyi Művelődési Központ által szervezett versenyen, mely szeptember 19-én zajlott le Galántán. Csoportunk az érsekújvári járást képviselte és a nyugat-szlovákiai magyar és szlovák éneklőcsoportokkal versengett a díjakért. A férfi éneklőcsoport a 3. helyen végzett. Éneklőcsoportjaink részt vettek a járási dal - és táncünnepélyen a szőgyéni Akácosban.

Az 1988-as helyi dal - és táncünnepély emlékezetes marad maratoni hosszúságúra nyúlt kultúrműsoráról. A több mint négy órás műsorban kb. 300 szereplő lépett fel az alábbi falvakból: Besenyő, Nagycétény, Berencs, Szímő, Kürt, Párkány és természetesen Nagykér.

Bár a jogi nevelés és ismeretterjesztés eddig nem tartozott munkaformáink közé, ez év novemberében a Csemadok JB segítségével jogi előadást szerveztünk. Témaköre a büntetőjog és előadója pedig Dr. Kovács Pál a pozsonyi főügyészség dolgozója volt.

Tisztelt elvtársak, kultúrtársak !

40 év a kultúra vonzásában - most csupán áttekintést nyújtottunk arról, milyen a munkánk, milyen volt színességében a nagykeri Csemadok tevékenysége.

Az elmúlt negyven év alatt sok minden megváltozott a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Szövetsége életében: az igények és lehetőségek, a munkaformák és munkamódszerek. De célja változatlan: tovább szilárdítani nemzetünk és nemzetiségeink testvériségét, ápolni és gyarapítani nemzetiségi hagyományainkat és édes anyanyelvünket.

Az 1989-es évet a Csemadok megalakulásának 40. évfordulója jegyében kezdjük. Elhatározásunk az, hogy öntudatos kulturális nevelőmunkával arra ösztönözzük a tagságot, hogy jobban odafigyeljen mindenre, aminek köze van nemzetiségi kultúránkhoz, s így járuljon hozzá a XIV. Országos Közgyűlés határozatainak, valamint CSSZSZK Kormányprogramjának megvalósításához.

Mihályi Molnár László

A föld igézete

*ha itt születél
érintsd meg a földet
s ha érted még
szavát
mindent elmesél
megtudhatod
titkát is a rögnek
és érezheted majd
tápláló vizét
de néma lesz
ha mindezt elfelejted
hogyha a látszat
neked ennél többet ér
már hiába nősz
lombnak a fára
nem leszel gyökér*

Falunk történelméből

Nagykér (Milanovce) község az érsekújvári (Nové Zámky) járáshoz tartozik 1960-óta. Az utolsó népszámláláskor 3558 lakosa volt, ebből 2550 magyar nemzetiségű.

Falunk a Nyitra folyó két oldalán terül el. Nagyon régi település, a község krónikája már a XIV. században említést tesz a templom létesítéséről. A XV. században a török megszállás idején őslakosságunk sokat szenvedett. A török uralom alatt csak a borzalmat és a félelmet ismerte. A hosszantartó hadakozások csak a nélkülözést és a nyomort hozták a lakosságra. A 150 éves török uralom időszakából értékes történelmi anyagot tartalmaznak a vagyoni összeírások. Érsekújvárnak és környékének teljes gazdasági összeírását 1664-ben végezték a törökök. (megjelent a Természet és Társadalom 1963. április 4. számában) Ebből fontos adatokat tudunk meg Nagyker községről is. Nagykerhez Kiskér és Apátfalú (mostani Apáti utca) tartozott, melynek összesen 60 háza és 89 férfi lakosa volt.

A Rákóczi Ferenc nevéhez fűződő szabadságharc idején községünk és környéke sok veszélynek volt kitéve. A "*Kuruc ősök*" című regényben az író említést tesz a nagykeri plébániáról. Egy megsebesült kuruc katonát ápoltak itt, akit szőlőhegyen a Peternai féle barázdában találtak meg. Későbbiekben ez a kuruc hős parancsot kapott a templom és a plébánia felégetésére, hogy ne kerüljön a császári hadsereg tulajdonába. Hálából ő védte meg az egyházközséget a nagy katasztrófától.

Községünk jelentős létesítményeihez tartozik a vízimalom építése 1732-ben és a temetőkápolna építése 1793-ban. Nagyobb fejlődésnek csak a 20. század elején indult. 1927-ben felépült az új emeletes iskola (jelenleg a HNB székhelye). Továbbá a Nyitra folyó szabályozására került sor. 1938-ban a község lakosainak adakozásából és munkájával felépült a kultúrház.

Ugyanebben az évben megkezdődött a villanyhálózat kiépítése. Nagyker munkásmozgalmi múltja is nagyon gazdag, főleg a mezőgazdasági munkások mozgalmi tevékenysége a környékbeli majorokon.

Falunk történelméhez fűződik Majot István neve, mint fiatal tanító tevékenykedett falunkban.

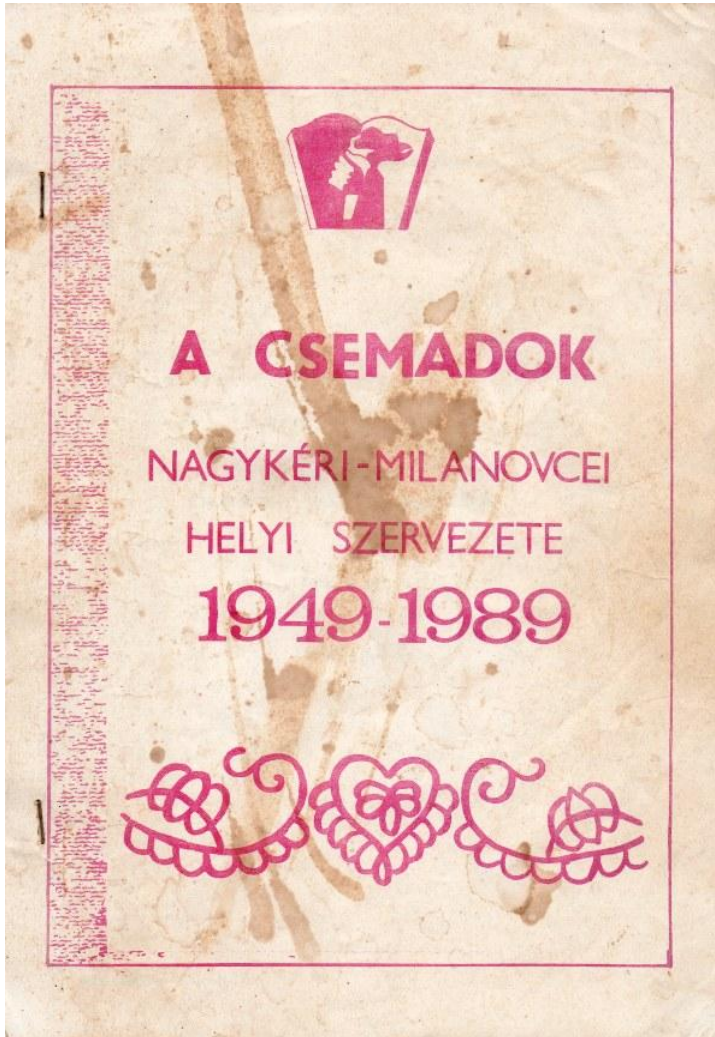
Nagykért a szovjet hadsereg 1945. március 28-án szabadította fel. A szörnyűséges II. világháború befejezése után új korszak kezdődött, a szocializmus építése. 1949-ben megalakult falunkban az EFSZ. Kezdetben sok nehézséggel küzdött, a tagság és a termelőeszközök hiányossága miatt. Leküzdvé e nehézségeket rövidesen a legjobb szövetkezetek közé került.

Falunk arculata napról-napra változik. A helyi nemzeti bizottság vezetősége és az EFSZ vezetősége sokat tett és tesz falunk szociális programjának és építésfejlesztési programjának megvalósítása érdekében. Új utcák, modern lakóházak épülnek. A falu fontos létesítménye az iskola, amely 1965-ben épült s ahol több mint 300 diák tanul szlovák és magyar nyelven. 1969-ben a Motorest vendéglő és 1971-ben a benzinkút létesítésével bővültek a középületek. 1981-ben községünk új kultúrházat kapott, amely az egészségügyi központnak és a postának is otthont adott. Jelenleg a gázvezeték építése folyik. Az EFSZ volt épületeiben az Elektrosvit Nové Zámky-i melléküzeme működik és lehetőséget nyújt főleg a nők alkalmazására. Falunk lakosságának a földművelés és az állattenyésztés nyújtotta régebben a megélhetést. Ma már a lakosság foglalkozása sokrétű, zöme Nyitrán és Érsekújvárbán dolgozik.

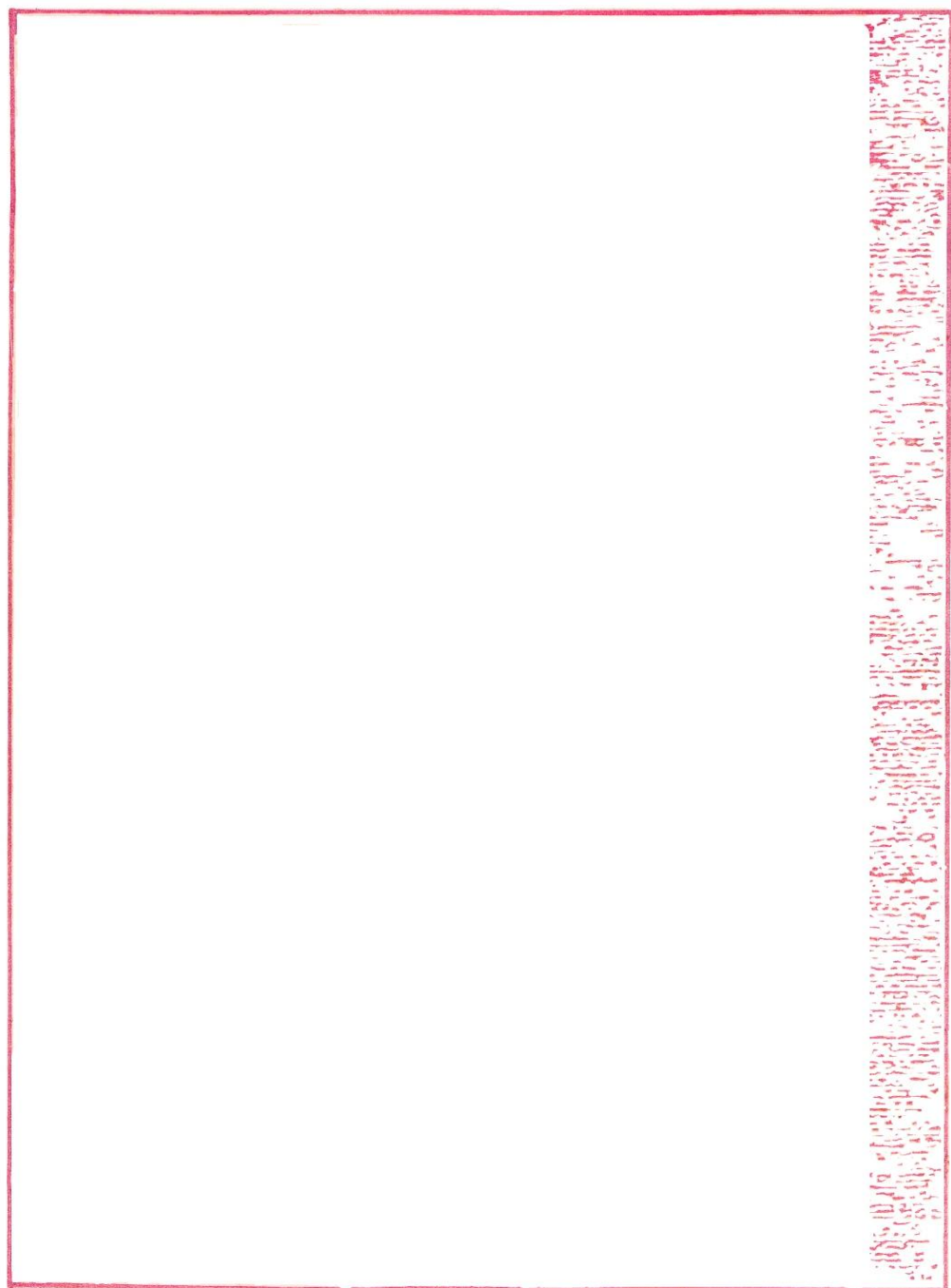
Falunk állandóan fejlődik, formálódik, városiasodik a község vezetőinek és a lakosságnak köszönhetően.

A CSEMADOK helyi szervezetének vezetősége

Szabó Dénes	- elnök
Szibilla László	- alelnök
Kovács Pál	- titkár
Fiala Dénes	- pénztáros
Szibilla Lászlóné	- kultúrfelelős
Kovácsik Ottília	- krónikás
Gróf György	- az énekkar vezetője
Valaska Benedek	- az ellenőrző bizottság elnöke
Száraz Ferenc	- az EB tagja
Malý Árpád	- az EB tagja
Kisucky Mihály	- vezetőségi tag
Mali Béla	- vezetőségi tag
Szőke Júlia	- vezetőségi tag
Kisucky Vendel	- vezetőségi tag
Gróf Tibor	- vezetőségi tag
Kazán József	- vezetőségi tag
Szlovák Pál	- vezetőségi tag
Mali Mihály	- vezetőségi tag
Száraz Elek	- vezetőségi tag
Száraz István	- vezetőségi tag
Száraz Szilveszter	- vezetőségi tag
Krizsan Pál	- vezetőségi tag
Csepedi Elemér	- vezetőségi tag
Száraz Mária	- vezetőségi tag
Száraz Dénes	- vezetőségi tag

Az emlékfűzet 1989-es kiadásának címlapja

www.velkykyr.sk

Mgr. Daniel Száraz / 2010